

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

HE:n lausuntokierros

Lausuntokierrokselle lähetettävä aineisto

1. Luonnos hallituksen esitykseksi

- Hetun saavien piirin laajentaminen
- VTJ:n rekisteröintimenettelyjen uudistaminen
- Sukupuolineutraali hetu
- Uusi yksilöintitunnus

2. Luonnos VTJ-asetuksen muutoksiksi

- HE:n asiakokonaisuuksiin liittyvä asetustasoinen sääntely

3. Samaan lausuntopyyntöön myös arviomuistio hetun vaihtamisen helpottamisesta

- Hankkeen johtopäätös, että hetun vaihtamista ei tule helpottaa

Hetu ulkomaalaisille nykyistä aiemmin/laajemmin (1)

1. Lähtökohtana siirtää VTJ-rekisteröinti (= hetun myöntäminen) oleskeluluvan päätösvaiheesta hakuvaiheeseen (9 §)
  - Turvapaikanhakijoille lisäedellytyksinä: Hakemuksen tutkitaan sisällöllisesti ja henkilöllisyydestä pystytään riittävästi varmistumaan (22.2 §).
  - Vähentäisi merkittävästi hetuttomana Suomessa oleskelevien määrää ja näin keinotunnusten tarvetta.
2. Sallitaan ulkoisten palveluntarjoajien hyödyntäminen VTJ-rekisteröinnissä ulkomailla (22.3 §)
  - Maahanmuuttaja voi jo nykyään asioida oleskelulupa-asiassa ulkoisen palveluntarjoajan kanssa, mutta ei voi hoitaa samalla VTJ-rekisteröintiä.
  - Esim. työperäinen maahanmuuttaja saisi näin hetun nopeammin ja yhtä viranomaiskäyntiä vähemmällä. Täydentää Talent Boost -toimenpiteitä

Hetu ulkomaalaisille nykyistä aiemmin/laajemmin (2)

3. Uusi etäkisteröintimenettely:

- 9 a §: Etäkisteröinnin edellytykset ja menettelysäännökset
    - Mobiilisovelluksella toimiva ns. eKYC-menettely: Henkilötiedot luettaisiin suoraan passin sirulta, henkilöllisyys varmistettaisiin kasvojentunnistusohjelmalla.
  - 9 b §: VTJ:ään kirjattavat tiedot
  - 9 c §: Biometrinen tietojen käsittely
  - 34 a §: Etäkisteröityjen VTJ-identiteettien luovuttaminen
    - Luovutetaan vain yhdessä etäkisteröintitiedon kanssa.
  - 9 d §: ”Korottaminen” etäkisteröidystä kasvokkain tunnistetuksi.
- ❖ Muutoksia Migrin ja Verohallinnon toimivaltasäännöksiin (22 ja 22 a §)
- Tavoitteena sujuva VTJ-tietojen päivitys sekä viranomaisten että yksilön näkökulmasta
- ❖ VTJ:n uudet taustatietokentät (13.1 §:n 22 ja 23 kohta)
- Tunnistamisen tai yksilöinnin tapa ja henkilön perustietojen lähde

Sukupuolineutraali hetu

- 1.1.2027 alkaen hetun loppuosassa oleva yksilönumero annettaisiin satunnaisena sukupuolesta riippumatta (11 §)
  - Yksilönumero on nykyään naisilla parillinen ja miehillä pariton.
- Vanhoja henkilötunnuksia ei muutettaisi, mutta oikeudellisesti yksilönumero ei enää kertoisi niissäkään sukupuolta. Tosiasiallisesti vanhoista tunnuksista olisi kuitenkin edelleen mahdollista lukea, minkä sukupuoliselle se on annettu.
  - Muutoksen reunaehdot haastavat sukupuoltaan korjaaville, sillä tieto transsukupuolisuudesta olisi usein helposti pääteltävissä hetusta.
  - Edelleen siksi tarpeen mahdollistaa sukupuolensa korjaavalle hetun muuttaminen. Hetun muuttaminen ei olisi kuitenkaan enää pakollista, vaan henkilö harkitsisi tarpeen itse (12 §)
  - Kyse osittaisesta sukupuolineutraaliudesta, joka tosiasiallisesti koskisi pitkään lähinnä lapsia ja maahanmuuttajia.

Uusi yksilöintitunnus

- VTJ:ssä jokaiselle ihmiselle luotaisiin hetun rinnalle uusi henkilötietoriippumaton yksilöintitunnus (11 a §).
  - Yksilöintitunnuksen käyttö olisi yhteiskunnassa täysin vapaaehtoista. Organisaatio voisi halutessaan ottaa sen käyttöön henkilöt yksilöiväksi tunnukseksi hetun rinnalle tai sijaan.
  - Yksilöintitunnuksen voisi muuttaa vain, jos se olisi ”ehdottoman välttämätöntä henkilön suojelemiseksi sellaisissa tilanteissa, joissa hänen terveyteensä tai turvallisuuteensa kohdistuu ilmeinen ja pysyvä uhka.” (12 a §). Muutostarve erittäin harvinainen, vrt. yhteensä n. 700-900 hetun korjausta/muutosta vuosittain.
- Tietosuojalakiin (29 a §) ja rikosasioiden tietosuojalakiin (12 a §) yleissäännökset yksilöintitunnuksen käsittelystä. Luovuttaminen VTJ:stä 43.2 §:n mukaisesti.
  - Yksilöintikäyttö laajasti sallittua, tunnistuskäyttö kokonaan kiellettyä.
- Yksilöintitunnuksen vaikutukset jäänevät ainakin alkuvaiheessa vähäisiksi. Laajemmat vaikutukset täysin riippuvaisia mahdollisista tulevista päätöksistä.

Lausuntokierros ja jatkovalmistelu

- Lausuntokierros käynnistetään mahdollisimman pian (lausuntoaika n. tammi-/helmikuu).
- Jatkovalmistelu hankkeen piirissä heti lausuntokierroksen jälkeen.
- Lausuntopalautteen lisäksi jatkovalmistelussa täsmennettävä ainakin vaikutusarvioita sekä suhdetta automaattisen päätöksenteon yleislainsäädäntöön ja Digi ID -hankkeeseen.
- Esitystä saatetaan kevään aikana täydentää myös hetun tunnistuskäytön ehkäisemiseen liittyvillä säädösmuutoksilla.
  - Riippuu informaatio-ohjauksen suunnitelman lausuntopalautteesta.
- HE annettava eduskunnalle syksyllä 2022.